

Veure i llegir còmics en català

Els Països Catalans han estat, i són, un verger de la historieta gràfica. Això, però, en unes coordenades molt determinades.

Albert NAVARRO

Hi ha la idea que els tebeos són per a xiquets, quan no se'ls pengen etiquetes d'art menor o marginal. I això demostra la desinformació que hi ha al respecte. Però la veritat és que, qualsevol que vulga informar-se'n, només ha d'anar a una llibreria especialitzada, que sí que n'hi ha, i fullejar el material exposat.

Qui no ho haja fet mai i hi acudisca amb esperit crític i obert, podrà comprovar, d'entrada, la gamma de possibilitats que té el còmic com a mitjà de comunicació i la seua versatilitat com a narrativa visual. No vol dir això que tot el que s'hi troba disponible tinga uns mínims nivells qualitius; també us topareu amb subproductes. Ara bé, la situació actual no és com la de fa cinc anys, i cal esperar que millorarà.

Si, dins la realitat general del còmic a l'Estat espanyol, portem a terme una sectorialització per comunitats culturals, veiem que la cosa es desproporcionada considerablement. D'una banda, en un pla editorial, comprovem que Barcelona fa aproximadament un 80 % del que es

produceix a nivell estatal, seguida de Madrid i València, com també d'uns altres fenòmens molt puntuals, en una proporció molt inferior. De l'altra, hi ha que un 60 % del que es produceix és absorbit per la mateixa Barcelona, per Madrid i per València, la qual cosa, tot i respondre a la lògica dels principals focus de difusió cultural, també fa paleses les limitacions del mercat del còmic en el moment actual.

Això pot explicar, d'alguna manera, per què no hi ha quasi textos de còmic en català i que, si al País Valencià se'n pot llegir alguna cosa, és per la situació que Barcelona ocupa com a focus editorial. Això fa que els textos que es publiquen en aquest idioma siguin els d'una més provada rendibilitat econòmica. Pur màrqueting, i res més.

Entre les editorials que més han publicat en català hi ha Grijalbo (Asterix, Luky Luque, Spirou...), la qual ve a ser el braç de la multinacional Dargaud a Espanya, i Norma (Tritó, L'espectre de Cartago...), que, juntament amb La Cúpula (Dirty còmics, La volta al món de Ric i Clara...), és una de les editorials catalanes més fortes.

Còmics, ¿en quina llengua?

A València s'edita *Camacuc* (a l'estil de revistes catalanes per a xiquetes, com ara *Cavall Fort* o *Tretze Vents*) i, recentment, ha aparegut *El cavallet de cartó*, de Josep Lozano, il·lustrat per Miquel Calatayud i editat per la Diputació (llibre que ha aconseguit un premi de la Generalitat de Catalunya a la millor publicació infantil). La resta de material que s'hi publica és en castellà, com és el cas de l'editorial Arrebató i de la recentment desapareguda Editora Valenciana, que, després d'un passat gloriós, només ha deixat un bluf de saldos i refregits.

De moment, tenim aques-

a relació de títols en català, amb la seguretat que no hi són tots, però que resulten els de més fàcil accés al País Valencià.

Editorial Grijalbo.

—Asterix i Obelix, d'Uderzo i Goscinny.

—Luky Luque, de Morris i Goscinny, diversos títols.

—El Club dels Cinc, de Bernard Dufossé, diversos títols.

—Les aventures de Spirou i Fantasio, de Franquin, diversos títols.

Norma Editorial.

—Tritó, de Daniel Torres.

—Passatgers en trànsit, Pere Joan.